

Người Việt và July 4 Hoa Kỳ.

© Giao Chỉ San Jose @ [Việt Báo Hoa Kỳ](#) (09/06/24)

Gửi độc giả bằng hữu. Bài này viết 10 năm trước. Năm nay sửa chữa lại có thể là bản cuối cùng dành cho 2024. Làm gì thì làm, luôn luôn phải nhớ rằng mình là ai?

Phần thứ nhất: Lời nói đầu: Tôi phải kể câu chuyện này.

[The Flag That Has Waved One Hundred Years—a Scene on the Morning of the Fourth Day of July, 1876...](#) Dominique C. Fabronius, artist. c1876. [Popular Graphic Arts](#). Prints & [Photographs Division](#)

Làm gì thì làm, luôn luôn phải nhớ rằng mình là ai?

Hai chính khách gốc Nhật danh tiếng của Mỹ mới gặp nhau ở San Jose nhắc lại thời thơ ấu đã cùng gia đình phải vào trại tập trung khi Trân Châu Cảng bị tấn công. Những cậu bé sinh ra tại Mỹ, không biết nói tiếng Nhật, tưởng mình là Mỹ chính thống bỗng nhiên bị coi là kẻ thù Nhật Bản. Sau đệ nhị thế chiến, cậu bé Mineta lên làm thị trưởng San Jose. Năm 1976 ông đến dự lễ thành lập cơ

quan IRCC tại đường Almaden. Sau lên tổng trưởng giao thông cho chính phủ Bush. Còn ông Honda làm hiệu trưởng trường trung học tại San Jose. Là người đầu tiên mở cửa các lớp học cuối tuần cho chương trình Việt Ngữ Văn Lang. Sau ông làm dân biểu liên bang. Hai ông già Hoa Kỳ gốc Nhật về hưu được báo chí hỏi có nhắn nhủ gì cho thế hệ tương lai. Cả hai cùng trả lời một câu vô cùng ý nghĩa. Làm gì thì làm, luôn luôn phải nhớ rằng mình là ai?

Hôm nay với tư cách là người Việt quốc tịch Mỹ, mãi mãi vẫn nhớ mình là ai, xin ghi lại câu chuyện Hoa Kỳ lập quốc nhân ngày lễ Độc Lập. Lịch sử nước Hoa Kỳ ngắn và tưởng đơn giản nhưng thực sự rất phức tạp. Những người Anh tha phương tìm được đất sống đã nổi dậy chống lại cố quốc để trở thành người Mỹ. Văn hóa và ngôn ngữ vẫn từ nước Anh, nhưng di dân đã làm cách mạng chống lại nước mẹ để trở thành Hiệp Chúng Quốc. Cách mạng thành công, họ viết ra bản tuyên ngôn độc lập rồi soạn thảo hiến pháp.

Đó là cuốn Kinh thánh của nền dân chủ. Tuy nhiên những áng văn chương bất hủ đó cũng chỉ mới là lý thuyết. Tân quốc gia Hoa Kỳ ra đời đưa ra những ý tưởng cao quý và lý tưởng nhưng không thực sự thi hành. Người Mỹ trắng gốc Âu châu miền Trung Mỹ chiếm đất và tập trung dân da đỏ vào khu đồng khô cỏ cháy. Mỹ trắng miền Nam thi hành chế độ nô lệ khắc nghiệt đối với dân da đen. Tuy gọi là thể chế dân chủ nhưng không cho phụ nữ đi bầu. Di dân ngoại nhập từ Á châu cũng chỉ làm trong nông trại và phu đường xe lửa.

Người Mỹ cũng đã từng mở cuộc chiến tranh chiếm các miền đất tốt đẹp của Mễ tây Cơ từ Texas đến California. Phải trải qua 1 trăm năm lập quốc Hoa Kỳ mới đi được từ con đường vị kỷ qua vị tha. Sau cuộc nội chiến đẫm máu Mỹ mới giải phóng nô lệ và cho phụ nữ đi bầu. Phải thêm 1 trăm năm thứ nhì nước Mỹ mới có các đạo luật đón nhận di dân và đến cuối thế kỷ 20 Mỹ mới trở thành cường quốc về chính trị, kinh tế và quân sự. Hoa Kỳ

sau khi trải qua 2 đại chiến thế giới mới thực sự là quốc gia tự do dân chủ kiểu mẫu toàn cầu và đem cơ hội đến cho mọi sắc dân. 70 năm trước Mỹ đã chỉ huy trận đổ bộ từ Anh Quốc vào bờ biển nước Pháp chiến thắng phát xít Đức và xây dựng lại toàn thể Âu Châu.

Chính người Mỹ đã góp phần lớn vào việc trực tiếp viện trợ cho Nga Sô vươn lên để trở thành quốc gia dẫn đầu cộng sản thế giới. Tại Á Châu, Hoa Kỳ đã xây dựng kẻ cựa thù Nhật Bản từ một nước quân phiệt thành quốc gia dân chủ hùng cường nhưng vẫn giữ được truyền thống hoàng gia. Mang danh nghĩa là đất nước cha đẻ của Liên Hiệp Quốc, Hoa Kỳ là quốc gia duy nhất không ngần ngại đem chiến binh đi khắp thế giới bảo vệ hòa bình cùng với các chương trình viện trợ các quốc gia chậm tiến. Tham dự vào chiến tranh Cao Ly trong 3 năm hy sinh hàng ngàn chiến sĩ chỉ đem đến kết quả giữ cho nguyên trạng chia cắt Bắc Nam. Tham dự vào chiến tranh Việt Nam trong 10 năm với kết quả bi thảm phải đón nhận trước sau hàng triệu dân Việt trở thành di dân tỵ nạn.

Sau kinh nghiệm Cao Ly và Việt Nam, giữa thế giới tự do và cộng sản, nước Mỹ đã tìm ra đường lối đấu tranh khác qua cuộc chiến tranh lạnh và sau cùng cờ đỏ phải hạ xuống tại thủ đô Mạc Tư Khoa. Trong vai trò cường quốc lãnh đạo thế giới tự do, Hoa Kỳ vẫn không ngần ngại dấn thân vào mọi hoạt động dân sinh để bảo vệ hòa bình cho nhân loại trên khắp năm châu bốn bể. Anh ngữ cũng nhờ Hoa Kỳ trở thành ngôn ngữ khuôn vàng thước ngọc toàn cầu và đồng Mỹ Kim trở thành bản mệnh kinh tế thế giới.

Từ khi Hoa Kỳ chiến thắng trong đệ nhị thế chiến năm 1945 đến nay, nước Mỹ chưa bao giờ từ bỏ vai trò vĩ đại lãnh đạo toàn cầu. Cùng một lúc nước Mỹ chia sẻ phúc lợi vật chất cho thế giới và đồng thời hướng dẫn con đường xây dựng dân chủ cho các dân tộc chưa phát triển. Tinh thần quảng đại của dân tộc Mỹ có được hôm nay đã trải qua nhiều phen lột xác từ gần 300 năm lập quốc. Với tinh thần đó, xin độc giả cùng chúng tôi đọc lại trang sử Hoa Kỳ nhân ngày Quốc Khánh 4 tháng 7 năm 2024. Phần sau cùng, chúng tôi sẽ có nhận định về hoàn cảnh hiện tại. Vai trò của đương kim tổng thống hiện là một thách đố của chính trường Hoa Kỳ trong ngày quốc khánh 2024.

Phần thứ hai: Dân Việt và lễ Độc Lập Mỹ.

Người Việt đến Mỹ ngay sau biến cố tháng tư 75 được gọi là di tản. Ra đi bằng phi cơ và bằng tàu trên biển Đông. Sau khi hải quân Hoa Kỳ rời khỏi hải phận Việt Nam thì những con thuyền vượt biển đầu tiên ra đi. Tất cả đều được nhận vào Hoa Kỳ dưới danh hiệu tỵ nạn vào khoảng 150 ngàn. Con số này nhiều hơn con số chính phủ Mỹ dự trù chỉ nhận có hơn 60 ngàn người. Vào thời đó nước Mỹ chưa có vấn nạn di dân và lòng người Mỹ còn mở rộng sau thảm kịch cộng sản chiến thắng Sài Gòn.

Ngày 4 tháng 7 năm 75 những người Việt đầu tiên hiện diện tại Hoa Kỳ vẫn chưa cảm nhận được hương vị của lễ Độc Lập. Nhiều gia đình còn ở trong trại tạm trú chờ các nhà thờ bảo trợ. Qua đến năm 1976, Hoa Kỳ kỷ niệm 200 năm lập quốc, người dân Việt mới lưu ý tham dự cùng các gia đình bảo trợ. Ngày nay, trải qua nửa thế kỷ sống trên quê hương mới, xin nhắc lại một lần ngày lễ vĩ đại nhất của Hoa Kỳ.

Lịch sử lễ Độc lập.

Hoa Kỳ lập quốc năm 1776 có 4 triệu dân, ngày nay 2024 có trên 330 triệu. Năm 1976 người Việt tại Mỹ có 170 ngàn, ngày nay có 2 triệu. Sau 49 năm tăng hơn 10 lần-- Dân Việt tỵ nạn xây dựng cuộc sống trên đất mới trong khi thế giới chuyển tiếp giữa 2 thế kỷ 20 và 21. Về kỹ thuật, điện tử thay đổi toàn bộ đời sống. Về nhân văn, với sự chấp nhận

hôn nhân đồng tính, Hoa Kỳ đã tiến bước rất dài trên phương diện tư tưởng, bỏ xa phần còn lại của thế giới cả trăm năm.

Người Việt đã có mặt trên miền đất lịch sử trong một giai đoạn lịch sử. --Xin cùng quay về với câu chuyện lập quốc Hoa Kỳ. Lịch sử quê hương mới một thời bao dung mà di dân tỵ nạn chúng ta đã một thời sống chết tìm đến.

Ngày quốc lễ.

Ngày 4 tháng 7 hàng năm là ngày lễ trọng đại nhất của Hoa Kỳ. Đó là ngày Mỹ quốc Tuyên Ngôn Độc Lập năm 1776 và bắt đầu chiến tranh cách mạng chống lại Anh quốc trong 6 năm. Đến 1782 Anh và Mỹ ký thỏa ước ở Paris và công nhận Hoa Kỳ độc lập. Người Mỹ đã chiến thắng trận chiến tranh đầu tiên của lịch sử Hiệp Chúng Quốc Hoa Kỳ. Sau kỳ kiểm kê dân số 2010 nước Mỹ tương lai dần dần trở thành là đất nước của các sắc dân mà trong đó da trắng sẽ chỉ còn 50% tổng số.

Là công dân gốc Việt trong đợt di dân cuối cùng của thế kỷ 20, chúng ta nên tìm hiểu về đất nước mà chúng ta lập nghiệp. Các di dân tỵ nạn Việt Nam đầu tiên đến Mỹ năm 1975. Đến bây giờ nước Mỹ đã già thêm 49 năm nhưng lịch sử trẻ trung của Hiệp Chúng Quốc rất phong phú và cũng rất độc đáo. Hoa Kỳ là quốc gia bao gồm tất cả các sắc dân, các ngôn ngữ, các tập tục văn hóa.

Nước Mỹ đã có các kỷ niệm vừa hung bạo vừa nhân từ. Tiêu diệt da đỏ, bắt da đen làm nô lệ, kỳ thị da vàng, đem quân đi làm cảnh sát trên thế giới, đi đến đâu là gây sóng gió ở đó. Hoa Kỳ cũng là quốc gia phát huy tự do dân chủ toàn cầu, viện trợ kinh tế, quân sự, giáo dục, xã hội, văn hóa cho toàn thể các quốc gia chậm tiến trên thế giới.

Nước Mỹ sống giữa 2 đại dương và có ba múi giờ. Biên cương của Hoa Kỳ trên địa cầu là một vùng đất bao la tiếp giáp với Thái Bình Dương và Đại Tây Dương. Tiểu bang Alaska của Hoa Kỳ là ải địa cầu trấn giữ Bắc Băng Dương. Biên giới không gian của Hoa Kỳ lên đến mặt trăng và Mỹ quốc cũng là quốc gia tiên phong ghi dấu vết trên Hỏa tinh. Hai nghìn vệ tinh kinh tế thương mại và quân sự của Hoa Kỳ canh gác toàn vùng khí quyển của quả đất.

Đế quốc nhân văn của Hiệp Chúng Quốc thống trị thế giới bằng các đại sứ quán và tòa lãnh sự luôn luôn tấp nập các khách hàng xin visa. Cơ sở ngoại vi của các sứ quán Hoa Kỳ là những chỗ bán thức ăn Fast Food McDonald, Kentucky, nước Coke, nhạc Rock và quần Jeans. Mỹ phát thực phẩm cho dân nghèo toàn thế giới nhưng đi đến đâu cũng bị đuổi về nhà: Yankee go home. Đó là Hoa Kỳ ngày nay, quá trẻ trung vì chỉ có hơn 250 năm lập quốc. Đất nước mà chúng ta đang là công dân có đứng lên tuyên thệ bảo vệ và tuyệt đối trung thành. Vì vậy chúng ta cũng nên biết qua lịch sử của quê hương mà phần đông chúng ta sẽ cùng các thế hệ tiếp theo ở lại đời đời.

Người đầu tiên trên đất Mỹ?

Các nhà nhân chủng học cho biết 12 ngàn năm trước con người tiền sử Á Châu tìm đường sống đã đi từ Á qua Mỹ. Tuy nhiên, đây cũng chỉ là giả thuyết. Thực tế ghi nhận đây là miền đất mới không có nhiều chỉ dấu của các nền văn minh ngàn năm trước như Âu châu. Chỉ có dấu vết các bộ lạc tàn lụi. Sau cùng chỉ còn các bộ lạc da đỏ tồn tại cho đến thời kỳ 1500 các sắc dân tây phương mới đến Mỹ bằng đường biển. Nổi danh nhất là nhà hàng hải Columbus khám phá ra Mỹ châu. Rồi tiếp theo là Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha, Anh Cát Lợi, Pháp, Đức rồi đến Nga và các quốc gia Đông Âu.

Các cuộc chiến đẫm máu, triền miên ở tận lục địa giữa người địa phương và dân gian hồ mới đến. Chiến tranh giữa các thế lực Tây phương. Sau cùng Anh quốc ổn định được tại phần lớn miền Đông Hoa Kỳ và các di dân bắt đầu lên đường. Con tàu Hoa Tháng Năm, Mayflower nổi tiếng đến Mỹ năm 1620 vồn vện có 100 người mà một nửa là thủy thủ đoàn. Con tàu này đã trở thành biểu tượng của di dân định cư trên đất mới vì có đem theo gia đình. Năm 1621 di dân được mùa đã cùng tổ chức Lễ Tạ Ơn và ăn tiệc mừng với dân da đỏ trong một lễ Thanksgiving đầu tiên của nhân loại.

Trong khi đó hơn 100 năm nước Mỹ thuộc Anh đã hình thành với 13 tiểu bang liên hiệp ở miền Đông. Phần lớn làm nghề nông, trồng thuốc lá, trà, và lúa. Các vùng khác thuộc Tây Ban Nha, Pháp vẫn còn tranh chấp. Cuộc chiến 1754 giữa Pháp và Anh giành đất trong 7 năm, sau cùng Anh thắng và mở rộng biên cương thuộc địa. Tiếp theo nước Anh cần tiền cho mẫu quốc nên đánh thuế các thuộc địa, thu tiền các nhà sản xuất và các đồn điền tại Hoa Kỳ.

Chính sách thuế của Anh ban hành năm 1774 trở thành mầm mống cho cuộc chiến giành độc lập tại Hoa Kỳ. Tướng Washington nhận trách nhiệm lãnh đạo cuộc chiến tranh cách mạng vào năm 1775 và chính thức đứng ra tuyên bố độc lập 1776. Bản Tuyên Ngôn Độc Lập do Thomas Jefferson đại diện tiểu bang Virginia viết ra lúc ông 33 tuổi được coi là một áng văn tuyệt tác nhất của nhân loại và mở đầu cuộc chiến giành độc lập cho đến chiến thắng cuối cùng bằng hiệp định Paris 1782.

Sau chiến thắng, Hoa Kỳ có 5 năm xây dựng dân chủ từ 1782 đến 1787 để hiến pháp ra đời với 9 tiểu bang chính thức rồi đến 13 tiểu bang thỏa hiệp. Những lá cờ Mỹ đầu tiên có 9 ngôi sao rồi 13 ngôi sao và bây giờ là 50 ngôi sao. Suốt từ buổi bình minh của Hiệp Chúng Quốc cho đến nay, nước Mỹ đã trải qua biết bao nhiêu là biến động. Từ hơn 4 triệu dân trở thành trên 350 triệu. Trên giấy tờ có 250 năm lập quốc nhưng thực sự quốc gia này đã thành hình từ trên 300 năm

Ý nghĩa Hiệp Chúng Quốc

Phải chăng Hoa Kỳ là một đĩa rau trộn gồm đủ mọi sắc thái nhưng tía tô vẫn là tía tô, rau giấp cá vẫn nồng nàn mùi tanh của biển mặn. Hay đây là nồi cháo mà mọi thứ thực phẩm đã được hòa tan thành một hương vị mới. Trước khi nói đến nhân quyền, tự do và bình đẳng, nước Mỹ đã trải qua các giai đoạn hành động tàn nhẫn với các sắc dân thiểu số.

Vào thế kỷ thứ 19, da trắng buộc dân da đỏ phải di cư tập trung vào các khu vực dành riêng, phần nhiều là đồng khô, cỏ cháy. Thảm kịch diễn ra trên các con đường mòn di chuyển dân da đỏ được gọi là: Đường mòn nước mắt. Da đỏ già trẻ lớn bé đều phải ra đi, bỏ nhà cửa, vườn trại để vào các khu hoang vu xa cách vạn dặm. Hàng chục ngàn người đã chết. Trong khi đó ở miền Nam Hoa Kỳ, dân da đen bị bắt làm nô lệ đem từ Phi châu qua đã trở thành một lực lượng lao động quan trọng. Những bàn tay đen đui đã xây dựng nên nền nông nghiệp miền Nam nuôi cả nước Mỹ vào thời kỳ lập quốc với những vườn bông vải trắng xóa. Nhưng cũng chính da đen là vấn nạn cho cuộc chiến tranh tương tàn Nam Bắc. Những người da đen bỏ trốn các nông trại đã bị đánh roi cho đến chết. Câu chuyện Uncle Tom với bài ca lừng danh: Let my people go, Hãy cho dân tôi đi, đã trở thành một vấn nạn trong lương tâm Hoa Kỳ.

Da đỏ xin ở lại thì bị đuổi đi. Da đen xin đi thì bị giữ lại. Ngay khi nội chiến chấm dứt, da đen được giải phóng mà vẫn còn bị kỳ thị. Cuộc chiến đấu vĩ đại của một đàn bà da đen năm 1955 không chịu ngồi phía sau xe bus đã trở thành một cuộc tổng đình công tẩy chay

xe bus tại Hoa Kỳ. Từ cuộc đình công này, da đen có được một nhà lãnh đạo đầy huyền thoại là mục sư King mà tên tuổi trở thành một ngày quốc lễ. Rồi đến lịch sử Tây tiến làm đường xe lửa đem da vàng Nhật Bản và Trung Hoa nhập cuộc.

Các tiền nhân di dân châu Á cũng đã ngậm đắng nuốt cay ở miền Tây Hoa Kỳ trong suốt thời lịch sử cận đại. Dân da vàng có một thời chỉ được làm cu ly đường xe lửa hay thợ giặt ủi. Sau cùng đến lượt chúng ta. Việt Nam ngày nay có hai triệu người tại Hoa Kỳ. Sau đợt di tản 75 tiếp đến là thuyền nhân từ 75 đến 95 rồi là các HO, con lai, ODP đoàn tụ nhập cư cho đến cuối thế kỷ thứ 20. Sau cùng là diện hôn nhân. Mười quận hạt có dân số đông đảo nhất là Orange, Santa Clara, Los Angeles, Houston, San Diego, Seattle, Oakland, DC, và Dallas. Chúng ta không phải là sắc dân cuối cùng, và chúng ta không phải là sắc dân duy nhất có quê hương cố quốc.

Di dân tỵ nạn Việt Nam tùy theo hoàn cảnh và cảm nghĩ, có người mang theo quê hương, có người bỏ lại quê hương. Tuy nhiên chúng ta không thể hành xử khác tập thể di dân trong trách nhiệm xây dựng đất mới. Sắc dân nào cũng có những niềm tự hào của họ. Ai cũng có các hãnh diện về truyền thống văn hóa, ngôn ngữ của cội nguồn. Điều quan trọng là phong cách đối xử và tìm hiểu để hội nhập.

Chúng ta phải cảm ơn những người đi trước đã mở đường. Kể cả người xấu lẫn người tốt đã sống và đã qua đi trong công cuộc chinh phục đất nước vĩ đại này. Có điều hết sức trùng hợp là dù bất cứ sắc dân nào, dù cố quốc làm than hay tươi sáng. Dù quê hương cũ còn độc tài cộng sản hay đã tự do dân chủ, di dân đến đây là ở lại đây. Những nhà văn Nga và Đông Âu lưu vong chống Cộng đã từng sống chết với quê hương rồi cũng phải nói rằng. Quê hương bây giờ là nơi chúng ta sống có hạnh phúc.

Đó là lý do người Anh ngày xưa chiến đấu chống cố hương để trở thành người Mỹ. Người Nhật trong đệ nhị thế chiến, bị cầm tù trong trại tập trung nhưng vẫn tình nguyện cầm súng chiến đấu chống Thiên Hoàng để trở thành người Mỹ. Bởi vì trên thế giới chỉ có Hoa Kỳ mới thực sự là đất của cơ hội. Quốc gia mà con một người da đen ngoại quốc, xuất thân cán sự cộng đồng đã trở thành tổng thống Obama. Bản Tuyên Ngôn Độc Lập Hoa Kỳ hơn 200 năm trước đã ghi điều khoản bất hủ là con người được quyền mưu cầu hạnh phúc.

Mùa hè năm qua, để chào mừng lễ độc lập tối cao pháp viện Hoa Kỳ đã ban hành nghị quyết lịch sử. Công nhận hôn nhân đồng tính, cho phép các cơ thể khác biệt cũng được mưu cầu hạnh phúc. Và bây giờ là chuyện dân Việt tại Hoa Kỳ.

Một lần nữa, đợt người Việt đầu tiên ở Mỹ sẽ là những cây tràm, cây đước giữ chặt đất cho một cộng đồng tương lai phát triển. Con cháu chúng ta sẽ vừa nhớ ơn ông cha đã đến đất này mà cũng không hổ thẹn về những đóng góp của chúng ta trong những giai đoạn đầu tiên. Bỏ lại phía sau con sông Hồng, sông Hương, sông Cửu Long và dãy Trường Sơn. Bây giờ ta phải làm quen với con sông Sacramento và rặng Rocky Mountain để con cháu ta đứng lên đáp lời sông núi mới.

Xin hãy công bình với hoàn cảnh. Hãy lưu tâm ngày 4 tháng 7 của Hoa Kỳ. Bước ra khỏi cái ghetto của cộng đồng nhỏ hẹp, tham dự vào cái xã hội vĩ đại đã đem phúc lợi cho chúng ta. Đó là cách hay nhất để xây dựng cùng một lúc cộng đồng tại Mỹ và quê hương bỏ lại ở Việt Nam. Bao gồm cả giấc mơ tự do và dân chủ. Hãy làm một công dân tốt và

chân thành với xứ "tạm dung", chúng ta sẽ góp phần xây dựng dân sinh tại Hoa Kỳ và đồng thời xây dựng cả dân quyền cho Việt Nam.

Phần thứ ba:

Thử thách trên chính trường. Hoa Kỳ vốn sẵn có một thể chế dân chủ kiểu mẫu với 3 ngành Lập, Hành và Tư Pháp. Thêm vào đó truyền thông là sự thể hiện mạnh mẽ của đệ tứ quyền. Hiến pháp Mỹ ghi thêm quyền tuyệt vời. Đó là quyền Mưu cầu hạnh phúc.

Tuy nhiên Hoa Kỳ cũng có những vấn nạn truyền kiếp không bao giờ giải quyết xong. Súng đạn, homeless, phá thai, đồng tính, di dân, và quan trọng nhất là kỳ thị. Tùy theo hoàn cảnh lần lượt các tổng thống Hoa Kỳ từ lưỡng đảng thay phiên cầm quyền với các phương thức khác biệt nhưng sự thực guồng máy công quyền và việc tổ chức xã hội với 50 tiểu bang độc lập luôn luôn giữ cho đất nước này đi vào khuôn phép.

Nhưng đến lần ông Trump với vai trò tổng thống thứ 45 thì cuộc diện có phần khác biệt. Là ứng cử viên tài tử dưới danh nghĩa đảng Cộng Hòa nhưng ông hoàn toàn đi ra ngoài khuôn phép của đảng. Ông vẽ ra hình ảnh một nước Mỹ đang xuống cấp bị toàn cầu lợi dụng và ông đã thành công. Với khẩu hiệu Làm cho nước Mỹ vĩ đại trở lại, dù cá nhân ông có rất nhiều điều đáng chê trách nhưng cá tính mạnh mẽ đã thuyết phục cử tri Cộng Hòa và đánh bại 16 ứng cử viên toàn là chính khách kinh nghiệm.

Vượt qua thách đố đầu tiên Trump tiếp tục tranh cử với ngôn từ mãnh liệt lại thêm một lần nữa chiến thắng đối thủ phe Dân Chủ. Dù toàn thể khối truyền thông Hoa Kỳ gần như hoàn toàn tin tưởng bà Clinton, ứng cử viên xuất sắc được tiên đoán sẽ cầm chắc kết quả. Ngay chính ông Trump cũng không ngờ mình chiến thắng. Nhưng giây phút ngỡ ngàng qua mau. Hết sức tự tin, tân tổng thống khi tuyên thệ nhậm chức đã lên tiếng chê trách toàn thể các vị tổng thống tiền nhiệm lưỡng đảng. Ngôn từ của ông ngay trong giờ phút lịch sử thiêng liêng đã báo trước cơn sóng gió trên chính trường Hoa Kỳ. Lần lượt ông xóa bỏ tất cả các cam kết, các thỏa hiệp và các chương trình hiện hữu dù tại quốc nội hay hải ngoại.

Nước Mỹ từ lâu nay vẫn mang niềm hãnh diện về một hệ thống truyền thông tự do và trung thực. Trump trực tiếp phá vỡ huyền thoại khi tuyên bố báo chí toàn tin láo và trở thành kẻ thù của nhân dân Mỹ. Hệ thống tình báo quốc nội, quốc ngoại của Mỹ từ FBI cho đến CIA trở thành các cơ quan bắt tài và bắt công dưới sự phê phán công khai của tổng thống.

Từ bao năm qua lưỡng đảng tuy có cạnh tranh như chưa bao giờ trở thành thù nghịch như hiện nay. Bach Cung và quốc hội trở thành cuộc tranh chấp hàng ngày giữa hành pháp và lập pháp. Tổng thống dù chưa thể đưa nước Mỹ trở thành độc tài nhưng với khối cử tri hết sức nhiệt thành và tiếp tục kiên trì ủng hộ, ông đã áp dụng chính sách độc tài tuyệt đối ngay trong Bạch Cung và trong nội các.

Trump xử dụng tối đa quyền hạn tổng thống và bất chấp cả hiến pháp trong vai trò lãnh đạo quốc gia. Mỗi ngày ông đều có những quyết định thách đố các nguyên tắc tam quyền phân lập, thách đố các luật gia giải thích lại hiến pháp. Với khối cử tri nhiệt thành và kiên định ông luôn luôn chứng minh được quyết tâm thi hành các điều đã cam kết và sẽ đi hết cả hai nhiệm kỳ trọn vẹn 8 năm. Với quyết tâm sắt đá ông thách đố mọi phê phán, mọi trở ngại và giữa thời điểm của ngày lễ Độc Lập Hoa Kỳ 2019 vị tổng thống thứ 45 hiện là một

thử thách của cả nước Mỹ. Dù Trump không qua nhiệm kỳ thứ hai, hiện tượng Donald Trump cũng vẫn tạo ảnh hưởng quan trọng 4 năm qua tại Hoa Kỳ.

Truyền thông Mỹ đã phải duyệt lại vai trò của mình. Hệ thống an ninh nước Mỹ với FBI và CIA cũng phải điều chỉnh lại nội bộ. Sự tranh đua và hợp tác giữa các chính đảng cũng phải xem lại. Ngay cả bản Hiến Pháp truyền thống hãnh diện của nền dân chủ cũng phải duyệt lại về nguyên tắc bầu cử, về quyền súng đạn, quyền phá thai và các tu chính án về di dân. Đề tài di dân sẽ là các điểm quan trọng cho tương lai Hoa Kỳ với cuộc sống toàn cầu. Với tất cả những chủ trương đầy thử thách và ngôn ngữ phóng túng nhưng cựu tổng thống thứ 45 vẫn giữ vững được sự tin tưởng của số cử tri quan trọng hết sức trung thành thì sự phán xét thành bại không nằm trong khuôn khổ thông thường.

Tuy nhiên điều quan trọng trong tiền đề Hãy làm cho nước Mỹ mạnh trở lại tuy được lòng một số dân chúng nhưng tìm được định nghĩa mạnh yếu ra sao mới là chân lý. Trăm năm qua Hoa Kỳ vẫn hùng mạnh đóng vai cường quốc số một trên thế giới là do tinh thần hy sinh và chia sẻ. Chủ trương hoàn toàn trên căn bản quyền lợi dù là quyền lợi cá nhân, quyền lợi của một sắc dân hay một quốc gia sẽ dẫn đến những bất toàn nội trị và hận thù quốc tế ngay giữa đồng minh.

Với chủ trương thu toàn quyền lợi về một mối, đóng cửa rút cầu gậy hấn bằng ngôn ngữ e rằng ông Trump đang đưa toàn dân Mỹ từ tinh thần vị tha trở về với chủ trương vị kỷ. Ông đi ngược con đường tiền nhân đưa nước Mỹ tiến bộ từ ngày lập quốc đến nay. Rất mong thể chế dân chủ với tam quyền phân lập giữ chân được vị tổng thống ngang tàng từ thương trường lạc đường vào chính trường đã thử thách toàn dân Hoa Kỳ.

Năm 2020 Hoa Kỳ sẽ kiểm kê dân số 10 năm một lần. Đếm đầu người dân nhưng cũng đo lòng người. Tổng thống 45 muốn đưa vào phiếu kiểm kê một câu hỏi về quốc tịch của di dân. Như vậy dù nửa đêm đi đếm người ở gầm cầu hay xó chợ cũng sẽ có hàng triệu dân bất hợp tác. May thay tối cao pháp viện với đa số là thân hữu của Trump đã bác bỏ câu hỏi về quốc tịch.

Chúng ta vẫn còn niềm tin vào thể chế dân chủ Hoa Kỳ. Đó là thiện nghĩ của chúng tôi nhân ngày lễ độc lập 2024. Năm nay nước Mỹ sẽ có kỳ bầu cử vô cùng quan trọng. Ông Trump cộng hòa 45 sẽ tái đấu với ông Biden dân chủ 46. Những khác biệt lưỡng đảng chỉ là hình thức, thực sự là tranh quyền. Vấn nạn tiềm ẩn trầm kha chính là bệnh Kỳ thị từ trăm năm trước đã trở về. Dữ kiện mới là dân Mỹ trắng với lịch sử tiền nhân mở nước bắt đầu thành thiểu số. Dân Việt tại Mỹ phải hiểu rõ nguồn cơn để sống với hoàn cảnh. Điều quan trọng nhắn gửi sau cùng theo gương 2 ông chính khách già gốc Nhật là luôn luôn phải biết mình là ai?

© **Giao Chỉ, San Jose**

- [Independence Day](#)